

о. ОСИП ЛЕЩУК

Христіянське виховання молоді

в світлі Пастирського Листа перемиського
Епископа Кир Йосафата.

НАЙКРАЩОЮ
ПАМЯТКОЮ
НА ВСЕ ЖИТЯ

€

БЕЗСУМНІВУ
ОБРАЗЕЦЬ
НА СПОМИН
I. СВ. ПРИЧАСТЯ

В-во „КРИНИЦЯ“
Перемишль, Нар. Дім.
Бандурського 5
видало прегарні
багатоколірові ОБРАЗЦІ
в ціні по 12, 15 і 25 гр.

ВИДАВНИЦТВО „КРИНИЦЯ“ В ПЕРЕМИШЛІ
ПРИ „УКРАЇНСЬКІМ БЕСКІДІ“

о. ОСИП ЛЕЩУК

Христіянське виховання молоді

в світлі Пастирського Листа перемиського
Епископа Кир Йосафата.

Ч. 5632.

Позволяється друкувати.

Від гр.- кат. Еп. Ординаріяту.

Перемишль, дня 27. листопада 1937.

† ГРИГОРІЙ
Еп. Пом. В. Г.

З „Поспішної Друкарні“ — М-ра Ю. Костюка і С-ки,
Перемишль, Колійова 5.

Z „Drukarni Pospiesznej“ — M-ra J. Kostiuka i S-ki,
Przemyśl, Kolejowa 5.

ВСТУП.

Напір воюючого безбожництва ламає сьогодні кордони держав, межі країв, ударяє з лоском о двері також наших хат та вливається й до наших родин. З Апостольської Столиці гомонить могутній оклик:

„Царство Христа на землі в небезпеці“!

А в тому царстві міліони-міліони молодих душ усіх народів, виставлених на небезпеку сатанічного заливу, а сотки тисячей з них уже заражених бакцилем гнилі, ненависти до Христа й Його науки. Читаємо в часописах про молодих комуністів-безбожників, що помагають валити Христову Церкву, про молодих злодіїв, розбишак, про „вільну любов“ дітей по школах і т. п.

Св. Отець Папа Пій XI. своєю енциклікою про виховання молоді бє на алярм і взиває всіх статнути в обороні молодих душ та в свої руки взяти виховання молоді.

I.

Першорядний обовязок душпастиря.

Наша молодь у великій небезпеці! І під цим кличем появляється Пастирський Лист нашого Епископа. Гроза хвилі й вага нашого душпастирського обовязку супроти молоді натхнули Епископа поставити справу виховання шкільної молоді на першому місці:

„Уважайте вашу працю над вихованням шкільної молоді за один із першорядних обовязків душпастиря“, кличе Епископ. „Усвідоміть собі, Дорогі Отці, велику дійсність, що від того, як ви сповните ваш виховний обовязок над молодим поколінням, залежить може в рішуючій мірі доля католицької Церкви в нашім народі, будучність нашого обряду й у великій мірі судьба цілого українського народу“ — кінчить свій лист Епископ.

II.

Наша остання твердиня.

Всі мусимо згодитися в тому, що в сьогоднішніх часах не то школа, але вже й родина не відержують заливу безбожництва, а в деяких ви-

падках навіть йому сприяють. Людство живе настроями, а настрої це дуже небезпечний союзник. Розпутані війною пристрасті, й жадоба легкого життя створюють дуже пригожий ґрунт для настроїв. Наші різкі політичні й суспільні життєві умовини настроюють нас шукати всюди союзника, хочби й чорта. Тому майже весь тягар над вихованням молоді перейшов на Церкву. Це наша остання твердиня і в ній і з нею мусимо зібрати всю нашу молодь, не щоб утекти перед небезпекою, але щоб молодь вишколити та узброїти до боротьби з пекольною гидрою.

Небезпека є й у селі й у місті, тому Епископ вкладає обовязок виховання не лише на міських душпастирів, але й на сільських, не лише на катехітів, але й на парохів, на всіх священиків своєї епархії, що мають контакт зо школою.

Але й Церква могла не видергати напору сатани, колиб у вихованні молоді не застосовано модерніх засобів, тому Епископ зобовязує пастирський лист уважно прочитати на деканальнім соборчику „і над усіми порушеними в ньому питаннями перевести основну дискусію... щоби всі вимоги цього листа були духовством виконувані.“

III.

Сьогоднішні діти, це завтрішні парохіяни.

На вступі покликується Епископ на енцикліку П. Пія XI „про виховання молоді“ й наводить

із неї отсі знаменні слова: „христіянське виховання, це справа найбільшої ваги не лише для окремих одиниць, але також для родини й усіє людської спільноти.“ За внутрішню вартість молоді, за її високі духові якості є відповідальні душпастири й перед Богом і перед своєю церковною владою й перед своєю Батьківчиною. Священик, що занедбує, або недоцілює свій виховний обовязок над молоддю, причиняється до упадку Христової Церкви, до занепаду своєї парохії, бо „сьогоднішні діти, це завтрашні парохіяни.“

IV.

Навчання, засобом виховним.

Тереном виховної праці душпастиря над молоддю є — церква й школа. „Праця в церкві й школі мусить іти в парі, одна другу підтримувати й доповнювати, бо обі становлять цілість і, по словам папської енцикліки, до одної змагають мети: співділати з божою ласкою над виробленням правдивого і досконалого христіянина“.

Отже не само тільки навчання (як це діється зо світськими предметами, бо в зasadі й тут сьогодні домінує виховний принцип) правд Христових, але виховування на отсіх правдах, ділання й на волю дитини, щоб вона все й всюди по тим зasadам жила.

У своєму Листі Епископ акцентує принцип виховний, а само навчання очеркує як помічний

засіб. Без засобів нема виховання, тому юдини релігії в школі муситься у сто відсотках (а навіть і понад це) використати.

Лекція мусить мати характер **життєво-виховний**, то значить, у постатах і фактах біблійних треба підшукувати аналогій із щоденного життя. Коли навчання має стати виховним засобом, то кожна лекція повинна бути духовним дзеркалом, у якому дитина має вповні цілу себе побачити, доглянути свої норови, пристрасті, ухиблення.

Щоб сказане краще унагляднити, сконкретизувати, треба піднести отсі моменти: Життя це дуже тяжка й повна небезпек дорога до неба для всіх станів і віку людини, а найбільш небезпечна для молоді. Найбільше проступників є із молоді. Всі небезпеки життєві можна лише із поміччю Бога поконати. Ломиться у житті цей, хто пірвав звязи з Богом, із Його заповідями й пустився жити на власні сили, та наслідою йде за своєю нижчою природою. Це ті життєві боягузи, що не вміють поконати труднощів й одиноким виходом із трудних ситуацій обрали собі самовбивство.

Кара, як помічний засіб виховний, належить до найслабших і мало успішних чинників. Тому дуже рідко страшити дітей також Богом, бо це не побуджує людини (тимбільше дитини) до любові до Бога, але відстрашує. Бог не хоче „мусових праведників“.

Колиби при відтворенні картин Первородного гріха, упадку ангелів, потопу, Содоми й Гомори

й типів як Юда і йому подібних, насвітлити, як ці події й особи виглядали, коли боля божа не була нарушена, то тоді самі діти витягнуть конklузії, хто винен злу й як самі мають уладити життя, щоб зло оминути.

Зокрема, коли йде про Юду, це тип модернього грішника, який нехтує святощами, для якого Бог це справа підрядна, маловартна.

В лекціях підносити типи з біблії, позитивні (і ті, що праведно живуть і ці, що хочпадають, але й підводяться — каються), такі-ж черпати з життя щоденного й зіставляти їх із життям дитини.

Для кращого пізнання середовища дитини, її примх, норовів, треба навязати контакт із її батьками. Бо родичі мають стати нашими помічниками у вихованні. Епископ говорить:

„Тому прошу Вас, Всечесні Отці, піддержувати живу лучність із батьками шкільних дітей.“

При навчанні потрібне є дати дітям і підручник і молитовник. Із інших помічних засобів (окрім навчання) требаб піднести: плекання здорової правдивої амбіції й ділання на неї (гідність людини, достоїнство божої дитини) й підкреслювання конструктивної ролі дитини тепер і в будущності в житті релігійно-церковнім, суспільнім, народнім, державнім.

V.

Церква — наймогутніший виховний чинник.

Використовуючи всі доступні засоби, душпастир виховує молодь.

„Замало є навчити дітей молитви, треба в них плекати духа правдивої побожності, а це на терені школи, при найкращих зусиллях не дастися осiąгнути. Шкільну працю завершує священик у церкві,“ читаємо в „Листі“ Епископа.

На питання, коли дитина є побожною, о. Дро́ Йосафат Маркевич ЧСВВ, у своїй цінній книжці п. з. „Християнська організація шкільної молоді“ відповідає так:

„Тоді, коли ця дитина в усім, у своїх ділах, словах, думках, **на Бога оглядається, Бога любить, Богові служить...** Цей потрійний, практично нероздільний акт, обіймає ціле єство людини: розум — Бога видить, воля — любить, зверхні діла — слідують... Коли ж людина набере в цьому вправи так, що такі акти в **усім і скоро й легко** виконує, то тоді маємо habitum, це є чесноту побожності“ (стор. 52).

В церкві виховується молодь через обовязкову й живу участь на недільних і святочних богослуженнях. Дітям „пояснити текст і значіння Служби Божої, а по змозі також інші богослуження і церковний рік“. Плекати в них духа

„чинної молитви“, це є совісного сповнювання обовязку. Дати дітям можність вислухати щодня Службу Божу. Участь у майських богослуженнях. Вивчити дітей церковних пісень і служення до Служби Божої. І найважніша виховна чинність: святі Тайні. Найменше тричі в році повинна молодь приступати до св. Тайн і то по попереднім приготованні.

„У великоцінному часі треба окремо для молоді дати кілька реколекційних проповідей“ — зобовязує Епископ. Ці науки з засади голосити в церкві, а в виїмкових обставинах у шкільній салі. „Прошу Вас, Всечесні Отці, в ніякім разі не зменшувати на будуче цего трикратного в році приготовання шкільної молоді до св. Тайн.“

Зокрема сильний натиск кладе Епископ на **перше св. Причастя** шкільних дітей. Радить запросити на нього о. декана, або другого священика. „І я сам не відмовлюся від участі в цім парохіяльнім святі, якщо найду це можливим“ — читаємо в „Пастирськім Листі“.

Це виїмкове парохіяльне свято повинно стати також торжеством цілої школи. Шкільні власти звичайно йдуть тут на руку. До цього піднесленого акту треба діти належно підготувати й то починаючи вже від першої кляси, зразу загально, потім щораз більше основно. В клясі, в якій діти приступають вперше до св. Тайн, посвятити на докладне приготовання пів року.

Заходить питання, в якій клясі діти присту-

шилиб вперше до св. Тайн. Досі була загальна практика, що в третій клясі. Сьогодні є майже загальний погляд, щоб уже в другій клясі діти приступили до св. Тайн, раз тому, що й шкільний вік дитини пересунено о рік вперед, по друге, що і в другій клясі можна дітвому добре приготувати до цього.

Цим дитячим святом заінтересувати не лиш батьків дитини, але й цілу парохію. Поручити молитвам усіх парохіян підготовання й прийняття Євхаристійного Ісуса малими дітьми й запросити всіх (оскільки не буlob це в будень) на це свято. Конечною є втягнути і діти по св. Причастю до католицької організації і в той спосіб з одним святом злучити друге: оснування дитячої катол. організації. Урядити цим дітям спільне снідання та обділити їх образками.

VI.

Ступениця католицьких організацій для шкільної молоді.

Молодь повинна приступати до св. Тайн як найчастіше. „Це дастесь легко осягнути в дитячих брацтвах, а головно в Марійських Кружках.“

Заходить тут дуже важне питання, які це ма- либ бути брацтва. В „Пастирськім Листі“ цього точно не очеркнено, а лиш загально. Ясно поставлена є справа організування молоді в Марійських Кружках. Та однак Марійські Кружки не всюди й не для всіх дастесь основувати, бо вони ста-

новлять уже вищий ступінь організації й то для молоді з розвиненим католицьким світоглядом, засягають ширший круг членських обовязків і глибше трактують життя члена. Очевидно Епископ, говорячи про дитячі церковні брацтва, мав на увазі нижчі ступні церковних організацій. Зрештою, так як є ріжниці в віку й ступнях шкільної молоді, так є й ступні католицьких організацій. В католицьких організаціях мусить бути й є ступениця, то значить, від найнижчих організацій починаючи, дитина з часом і в міру духового росту переходить у вищі і ще вищі. Ця ступениця існує у всіх католицьких народів і є ще більше розчленована, ніж у нас. (Приміром, у давній Австрії найнижчі організації: Frohe Kindheit, Sonnenkinder, Pfadfinder, Schutzenengelsorg і інші). Це вповні льготичне й зовсім натуральне.

У нас справу католицьких організацій для шкільної молоді, починаючи від найменших, муситься поставити ясно, серйозно й однообразово для цілої нашої церковної провінції.

VII.

Марійська Дружина, найвищий ступінь католицької організації шкільної молоді.

Марійську Дружину муситься трактувати як найвищий ступінь католицької організації шкільної молоді й не достосовувати її до молоді, але

навпаки, Молодь до неї. А відомо, що не всю шкільну молодь, так з огляду на вік як і на освідомлення і ступінь праведності, можна гуртувати в Марійських Дружинах. Це виглядалоб — ужо приміру — так, як-би директор кожного хлопця, що зголоситься, прийняв до IV. гімназійної класи. Правда, Марійські Дружини мають також свої **форми**, але вони є станові (професорів, лікарів, адвокатів, інтелігентних пань, господинь, студентів, дівчат, служниць і т. д.), але ці форми є сталі для своїх членів. Для тих форм загальний статут є загально - обовязуючим правилом далекоідуchoї праці вширш і вглиб через т. зв. секції. А до такої форми треба бути вже добре підготованим. Через брак цеї підготовки й вироблення на нижчих ступінях організацій, не всі наші Марійські Дружини як слід розвиваються, а навіть, як виказує статистика (гляди ч. 2 „Вістник Марійських Товариств“) багато з них упало. Тут не багато поможет добра воля самих членів, ані непосильні труди духового провідника, а часто навіть і сама кандидатура (час підготовки до М. Дружин), бо ці члени не перейшли й не виробилися на нижчих ступінях організаційного католицького життя. Знаю випадки, де члени М. Дружини вважають тягарем місячні св. Тайни, хоч радо виготовлюють реферати, майже не абсентуються на сходинах і в будні слухають Служби Божої.

Віденський дієцезійний презес Марійських Дружин Й. Фусс обстоює за творенням Mar. Дружин для дітей. У своїм рефераті (*die Bedeutung*

und Notwendigkeit der Kinderkongregation, гляди: Praesides-Korrespondenz 1933 стор. 150—151) він акцентує найбільше справу відпустів, з яких користалиб діти-дружинники, але самі членські чинності обкроює. Як передумову приняття в члени такої дитячої Мар. Дружини ставляє не лише принцип еліти, але й попереднє членство в нижчих ступнях організацій (*Frohe Kindheit, Sonnenkinder i ін.*). Він говорить про потребу дитячих Мар. Дружин, не як про існуючі, але як про будучі, та мабуть не скоро вони ще повstanуть навіть у Відні.

Наші знавці марійських організацій (о. др. Маркевич ЧСВВ., о. І. Назарко ЧСВВ., о. др. Цегельський, о. др. Теодорович ЧСВВ., о. П. Голинський) навіть не беруть на увагу творення Мар. дитячих Дружин, бо це не вдалосяб. Марійська Дружина мусить у нас станути на належній своїй висоті, повна, велика, піднесла, чинна й жертвенна. У вселюдних школах її творити не можна й непотрібно, бо маємо нижчий ступінь т.звані Марійські Кружки, а її місце це гімназія й то щойно від другої кляси вгору.

Як закладати та вести Мар. Дружину, обширно й практично повчає книжка, видана Мар. Товариством Молоді, п. з. „Методика праці в Мар. організаціях“. З німецьких книжок поручається: A. Bangha: *Handbuch für die Leiter Marianischer Kongregationen*, H. Opitz: *Unterm Lilienbanner*. З польських: Rostworowski S. J. *Przewodnik Sołdalicyj Mariańskich*. Неоціненим приятелем для ду-

ховного провідника й членів є наш фаховий орган-квартальник: Вістник Марійських Товариств. Отся подана література потрібна не лише для Марійських Дружин, але й для всіх типів Мар. організацій.

Муситься однак перестерегти, щоб без належнього підготовання терену й будучих членів Мар. Дружини не закладати. Бо ціла парохія мусить бути поінформована про цю марійську станцію, щоб і своїми молитвами, симпатичним наставленням й впливами допомогла створити для неї (цеї організації) якнайбільш сприятливі умовини. Для цеї справи посвятити доволі часу й проповідями в церкві, або принагідними розмовами актуалізувати потребу й хосен із такої організації. З першими кандидатами - членами перейти цілорічний вишкіл. Цей кандидатський вишкіл повинен заступити не лише нижчі, підбудовні ступні організації (о скільки їх будучі дружинники не перейшли, бо їх не було на терені школи, парохії), але й тому, щоби будучі члени мали нагоду пізнати найкраще Марійську Дружину, застановитися й рішитися стати її членами. Для кандидатів (розуміється, тим більше для всіх членів М. Дружин) вийшов підручник о. Гарассера-Назарка: „Катехизм Марійських Дружин“, виданий Мар. Товариством Молоді у Львові. Є це необхідний *vademecum* для духовного провідника, кандидата й дружинника. Практичного матеріялу на сходини до рефератів-гутірок достарчить німецький орган: *Praesides-Korrespondenz*, Wien XI 1 Pulverlurmmsgasse 15, річ-

на передплата 8 зл. Як зачувати, Мар. Т-во Молоді вже опрацьовує підручник для кандидатського вишколу для Мар. Дружин.

VIII.

Марійський Кружок.

Марійський Кружок, це нижчий ступінь (другий ступінь) католицької організації шкільної молоді (а також це дуже підхожий ступінь для підростаючої молоді, що покінчила вселюдні школи) і в наших умовинах являється він підготовкою будучих членів для Мар. Дружин. З огляду на свою обрядову форму приняття, свої модерні питоменності праці, свою атракційну назву, хосенко буде розвиватися й на селі і в місті, вповні наситить голод релігійної душі та задовольнить етичні народні почування. Марійський Кружок може заступити народні католицькі читальні.

О. Др. Гнат Цегельський говорить так: „Марійські Кружки мають підготовити еліту для середньошкільних і позашкільних Марійських Дружин“ (гляді: „Методика праці в Мар. організаціях“, стор. 46). Для їх оснування непотрібно ані т. зв. агрегації (це є злучення з римською „Пріма-прімарія“), ані ерекції епископської (епископського оснування, хоч поручається її зголосити в епископськім Ординаріяті), а лише зголосення до Головної Управи Мар. Тов. Молоді у Львові. Члени Мар. Кружків не користають із відпустів і привілеїв Мар. Дружин. Веде її духовний провідник,

з правила катехит школи (парох, сотрудник) при помочі Виділу (Ради) так, як у Мар. Дружині. В праці, Марійський Кружок, це обросна Марійська Дружина. „Беруть із Марійських Дружин ті чинники, які в даних обставинах для членів і провідника можливі”, так формулює о. Цегельський. Тому її духовн. провідник (парох, сотрудник, катехит) мусить докладно простудіювати загальний статут М. Дружин і на його основі опрацювати правильник для своєго кружка.

Коли йде про вік членів-учеників, о.Др. Цегельський подає його від 10—14. На мою думку можна б у Мар. Кружку організувати школярів кляс V, VI і VII (позашкільних зараз по покиненні школи). Хоч засяг праці в Мар. Кружку є обкорінний, то однак ще досить великий, щоби 10—11-літні діти могли її подолати. Зважити лише, що тут відбуваються і сходини церковні й звичайні (з рефератами) бодай по разові в місяць непереміну, (стисла контроля як засіб до ревности) це затяжке для малого хлопця. Тут не обовязує строгий принцип еліти, однак, щоб мати добрих і чинних членів (чинна, вартостева організація), муситься сперти на відповідний добір. І це вже та-кож еліта. Сповняє своє значіння тут кандидатура, але краще було б найменших зорганізувати в окремім товаристві й тим способом підготовити їх до будучого М. Кружка, а дальше до Мар. Дружини.

І тут переходимо до найнижчих ступнів дитячих католицьких організацій, що мають стати

букварем організаційного католицького життя молоді й основою всіх вищих ступнів релігійних товариств. Без них будуть кульгавіти й Марійські Кружки й Марійські Дружини й Апостольства Молитви й ціла наша Католицька Акція.

IX.

Подвійна форма найнижчих ступнів дитячих, католицьких організацій (букварі організацій)

У нас зазначилася подвійна форма найнижчих ступнів дитячих католицьких організацій. Перша й більше поширена, з виробленою практикою, це „Марійський Союз“ молоді, як підбудівка Марійського Кружка, друга „Евхаристійний Союз“, як основа й Марійського Кружка й Евхаристійної Дружини (Круціята, Лицарство Ісусове) — обі вони, як секції Марійського Товариства Молоді у Львові. Працю й завдання членів обох цих форм найнижчих ступнів католицьких організацій пояснює книжечка „Під лелійним Пррапором“, видана Марійським Т-вом Молоді, авторства о. дра Йосафата Маркевича ЧСВВ. Як уже видно з назв — одна є Марійська, друга Ісусова.

Марійський Союз (як секція М. Т. Молоді у Львові) може об'єднувати членів розкипаних, або зорганізовані гуртки при церквах, школах. В першому випадку (молодь розкипана — членство осібняком) реалізовано клич: вся українська мо-

лодь ув організаціях. Бували випадки, що на місцях не було кому творити поєдинчих гуртків Мар. Союзу (хоч оба ці ступні організацій можуть творити люди світські: учителі, вчительки й інші), тому членство осібняком було конечною потребою. Отже де нема людини, яка утворилаб місцевий гурток Марійського або Евхаристійного Союзу, тоді, або сама дитина, або її родичі почтовою листівкою зголосують свою дитину до одного з цих Союзів (а можна рівночасно й до обох належати) і тим способом дитина стала вже членом. З Марійського Т-ва Молоді дістається за маленькою оплатою членську грамоту й медаличок. Ця форма поєдинчих членів (осібняком) Мар. Союзу є дуже примітивна й вкладає на члена мінімальні обовязки: вкладка й молитва за молодь і діти після довільної формулки, приміром:

„Маріс, Небесна Ненько, хорони діти від усякого зла“ або „Маріс, Небесна Ненько, дай нам невинну молодь“. У тій формі до Мар. Союзу можуть належати всі католики від 5-ти літніх аж до старців (старші люди передовсім у характері членів спомагаючих).

Так само стається також членом-осібняком **Евхаристійного Союзу**, з тою лише ріжницею, що тут треба мати 8—9 літ і бути вже по св. Причастю. Бо найголовнішими членськими обов'язками є тут частіші св. Причастя, культ Евхаристійного Ісуса, вислухування Служби Божої та в довільнім часі молитва до св. Духа за зєднення й згоду всіх христіян. (Молитви: „Ісусе, дай,

щоб Тебе всі люди пізнали й щиро полюбили“, або „Духу святий, зєдини всіх людей у святій любові“, або „Ісусе, дай згоду між усіми людьми“).

Обовязком душпастиря є не ця осібнякова форма членства Марійського чи Евхаристійного Союзу, чи обох разом, але основувати гуртки з дітей тих Союзів при школі чи церкві. Тоді силою факту стають гуртки дійсно вартісними й виховними, праця набирає повноти форми й сили, а члени ростуть у святій атмосфері на дружинників Марії, чи на лицарів Ісуса.

X.

Гурток Марійського Союзу.

Гурток Марійського Союзу, найнижчий ступінь дитячих католицьких організацій, повинен повстati при школі, чи при церкві й обєднати в собі по можності якнайбільшу скількість школярів, починаючи від кляси третьої до пятої вгору, це є дітей від першого св. Причастя.

Кляса I i II, це час підготовки до гуртка, то значить, у цих двох роках поступенно й час-від часу дітям сказати, що по першому св. Причастю будуть належати до гуртка Мар. Союзу, що в цьому гуртку жде їх (а через них і їх родини) багато радості й ласк від Матінки Божої. Пояснювати їм (етапово й по коротці) значіння, обовязки й ціль цеї організації, та загрівати, щоб собі на цю честь і ласки заслужили.

Перед оснуванням гуртка відбути з родичами

дітей конференцію, запросити їх до співпраці в оснуванні й в веденні, а в цілій школі, на годинак релігії, на екзортах, молитися (коротко) з молоддю о Боже благословення для цього діла. Коли при школі вже існують католицькі організації, тоді їх візвати, щоб молилися, жертвували свої святі Причастя в тому наміренні. Для тих цілей використати також церкву та молитвам усіх парохіян поручити повстання й ріст гуртка.

Сам акт приняття дітей в члени зробити як найбільш величаво й торжественно, серед гомону дзвонів, світла, промов і співу. Обовязково, в день оснування гуртка, члени малиб приступити до св. Тайн, а приречення відібрести піднесенням двох пальців правої руки (ліва рука на серці) і гуртове (в один голос) виголосення слів:

„Прапор Марії вибираю, під ним борюсь, за нього вміраю“.

Тому що булоб це заразом перше св. Причастя (для III кляси), яке в нас торжественно відбувається, запросити на це дитяче свято не лише їх родичів, але всіх парохіян (цілу школу). Впору подбати про медалички зо стяжкою (блакитною), в акті приняття їх посвятити й по приреченні їх припнати членам на груди.

В гуртку, крім вгорі поданих молитов, требаб увести ще отсі обовязки: Час-від-часу (бодай раз на три місяці) зійтися з ними на сходини звичайні, а в Марійські свята згуртувати їх у церкві (рід релігійних сходин), Служба Божа задорацію без свічок і по можності спільне св. Причастя.

В часі цього Богослуження співалиби (якщо вміють) і на голос відмовлялиби молитви на переміну зо співом. Примірне поведення члена й совісна праця (наука), не приставати зо злими хлопцями, читати добре книжечки на голос (найкраще в родиннім гурті, щоб всі чули) а зокрема газетку: „Наш Приятель“. Перестерігати інших перед злом.

Приречення відновляти що року, влаштовуючи „Марійське Свято“. Гуртком проводить сам душпастир, без Виділу, в сталім контакті з М. Т. Молоді у Львові.

Годиться тут зазначити, що М. Т. Молоді вже з самого початку своєго існування думало й плюнувало згуртувати всю нашу шкільну дітвору в гуртках Марійського Союзу на просторі всіх наших земель (не виключаючи можливостей навіть на Придніпрянщині), іменувати деканальних відпоручників, які на місцях малиб закріпити благодійний Марійський рух, щоб тим способом створити авангард із наймолодшого марійського лицарства. Справа заломилася (не розбилася!) задля малого зацікавлення тим серед нашого громадянства, й браку належного підготовання терenu на місцях.

XI.

Гурток Евхаристійного Союзу.

Евхаристійний Союз, як гурток, це бувби ідентичний ступінь, як Марійський Союз, або як секція вже існуючого якогось місцевого релігійного

товариства у школі, чи парохії. Він щоправда підготовляє членів для Євхаристійної Дружини, але може бути також дуже добрим вишколом для Марійських Кружків. Ціла його сила спирається у культуванні Євхаристійного Ісуса й частім св. Причастю. Веде його також сам священик, без Ради. Підготовка до нього й акт приняття буде такий самий, як для гуртка Марійського Союзу. Медаличок буде з Ісусом (або з Ісусом і Матінкою Божою) на багряній стяжечці. Окрім о форми приречення тут нема, але моглаб бути отся:

„Прapor Ісуса вибираю, під ним борюсь, за нього вміраю“.

Є три ступні в цьому Союзі:

I. Члени тричі в році жертвують Службу Божу й св. Причастя за зєдинення людей,

II. Щомісячна сповідь і св. Причастия,

III. Тижнева сповідь із св. Причастям і з жертвуванням Служб Божих за зєдинення всіх людей у Христовій Церкві.

Члени Євхаристійного Союзу в гуртку повинні практикувати обовязки другого ступня (а найменше раз на два місяці приступати спільно до св. Тайн). Сходини звичайні, як у Марійському Союзі, бодай раз на три місяці, в шкільній салі, або в захристії. Бодай раз у тижні повинен член відвідати Ісуса в церкві, раз на день поздоровити втаєного Ісуса, на гомін дзвона, або переходячи біля церкви в душі сказати:

„Слава Тобі Ісусе, утаєний.“

Гуртувати в ньому молодь із тих кляс що
й Мар. Союзі.

Коли гурток Евхар. Союзу є секцією місце-
вого релігійного товариства, тоді можнаб їх брати
часом на сходини цього товариства, але лишень
на більш піднеслі.

XII.

Перехід у Марійський Кружок.

З обох форм (Марійський й Евхаристійний
Союз) найнижчого ступня дитячих релігійних ор-
ганізацій переходить дитина в Марійський Кру-
жок. Марійський Кружок (про що мова була ви-
ще) буде другим ступнем організаційного життя
школярів. До нього переходили члени з гуртків
Марійського й Евхаристійного — Союзів автоматич-
но, хіба що котрийсь із членів не надавався-би. Цих,
які не увійшли до Мар. Кружка, або полишили
ще на нижчому ступні, або усунути взагалі з ор-
ганізації, або трактувати їх як кандидатів на ви-
щий ступінь. В зasadі докласти старань, щоб усі
перейшли до Мар. Кружка.

Перехід із Союзу до Кружка зробити в тор-
жественній формі, то значить влаштувати Марійське
Свято з актом прийняття, приреченням, новими від-
мінними (більшими) медаликами, грамотами й при-
няттям св. Тайн. Після прийняття членів, зробити
ще того самого дня Загальні Збори, вибрати Ви-
діл М. Кружка й намітити плян праці на цілий
слідуючий рік.

XIII.

Евхаристійна Дружина

(інші назви: „Ісусове Лицарство“, „Евхаристійна Круціята“),

рівнорядний ступінь Ісусової організації з Марійським Кружком. Для докладного зазнайомлення із цею Дружиною відсилаю до симпатичного підручника, виданого ОО. Василіянами п. з. „Підручник Ісусового Лицарства або Евхаристійної Круціяти“. Зазначую, що цих Дружин у нас є дуже мало (всіх може 4 або 5).

Основував її о. Альберт Бессієр Т. І., директор Апостольства Молитви в Тулузі, примінюючи основні устави й обовязки Апостольства Молитви до дітей, надаючи цій організації евхаристійний характер. Є це, як бачимо, також усесвітня католицька організація, ще доволі молода. Тому, що вона повинна бути існувати, як секція Апостольства Молитви (може також і самостійно), користає з відпустів Апостольства Молитви навіть як самостійна організація. Ці відпусти є докладно вичислені в поданім підручнику. Саме тими відпустами перевищає вона Марійські Кружки.

Заряджує нею директор Круціяти із Виділом (префект-голова, секретар, скарбник, бібліотекар, дорадник). Із важніших членських обовязків треба підчеркнути: щоденна молитва посвяти (як у А. М.), совісне сповнювання шкільних обовязків, місячна сповідь-адорация й сходини членів релігійні й зви-

чайні. Сходини мають служити поглибленню любови й ділання для Евхар. Ісуса. Тому на сходинах повинні бути не лише читання відповідних книжок, статей, гутірок, рефератів, але й духовна наука. Загальний дружинний клич (поздоровлення): „Христос наш Володар“, відповідь: „Все ѿ всюди“. Організація ця є під покровом Христа Й Пр. Діви Марії.

Евхаристійна Дружина є також вишколом і підготовкою для Марійських Дружин, а коли нема Mar. Дружини,, то для Ап. Молитви.

XIV.

Апостольство Молитви.

Це товариство було зразу призначене для монахів-учеників Дружини Ісусової в Vals біля Руу у Франції. Свої молитви, працю й терпіння мали вони, в злуці з божественним Серцем, жертвувати за навернення погані за справи Церкви. Намірення були на кожний день місяця. Пізніше, членами А. М. ставали й люди світські.

Суть і сила цього товариства лежить у молитві — звідси й його назва.

Членство в А. М. має три ступні. Перший становить основу, два другі це надбудівля.

Щоденна словна молитва, в якій член жертвує Богові всі свої молитви, ділай терпіння в злуці з божеством. Серцем Ісуса.

(„Божественне Серце Ісуса! Жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії всі

молитви, прайці й терпіння нинішнього дня як винагоду за наші гріхи. Лучу їх із тим наміренням, в якім Ти жертувався за нас на хресті й щоденно жертуєш Себе на престолах цілого світу. Жертую їх за св. Церкву, за свят. Вітця П'я XI, за навернення грішників, головноож... — тут приходить намірення визначене — „Також бажаю доступити всіх відпустів, яких сьогодні можу доступити. Божественне Серце Ісуса, подай Церквам єдність!“)

Другий ступінь, окрім цеї молитви, має ще щодня відмовляти раз „Отече наш“ і 10 разів „Богородице Діво“ в наміренні, одобренім св. Вітцем.

Члени третього ступня до обовязків першого ступня долучають місячні (або навіть тижневі) винагороджуючі св. Причастя.

Апостольство Молитви мусить бути канонічно основане, т. значить злучене з Дружиною Ісусовою в Римі, де кожночасний настоятель її посідає всі права, які знову переливає на дієцезального провідника, а цей щойно на парохіяльного директора. Тоді члени парохіяльного товариства Ап. Молитви користають із усіх відпустів і привілеїв (для всіх ступнів зокрема).

Стається членом товариства через вписання до членської книги (виказки не конче потрібні). Апостольством Молитви проводить іменований дієцезальним провідником, священик - директор. (Про Ап. Молитви інформує добре книжечка П. А. Штайнена: „Підручник Апостольства Молитви“, видана ОО. Василіянами).

Діти в Ап. Молитви могли б творити окремий кружок, але краще зорганізувати їх у нижчих ступнях кат. організацій.

В той спосіб перейшли ми всі ступні кат. організацій. Всі вони виховують, але зберігши можності ступеніцю, також вишколюють й гарячують своїх членів на чесних робітників у Царстві Христові на землі.

ПРАКТИЧНІ ЗАВВАГИ.

Здаємо собі справу, що душпастирство над шкільною молоддю, це справа тяжка й то з огляду на самих дітей, на їхні родинні несприятливі відносини, на мале або й ніяке зацікавлення цею справою їхніми родичами. Отсю працю утруднюють нам іще правно-політичні відносини, дуже часто шкільні власти, але найбільше наш власний, з ґрунту мильний, погляд на життя дитини. Забуваємо чомусь, що ділання дитини, це досконалі її вчинки, це, звужене літами, місцем і інтелектом, дійсне життя дорослого чоловіка. Друге, дитина (як і кожний чоловік) достроюється скоріше чи поволіше до середовища, обставин. Цей процес достроювання залежний у великій мірі від її природних дарувань. Пригоже середовище є обставини для дитини має створити дитяча католицька організація.

Дитина, з природи похопна й темпераментна, мусить „виладуватися“, показатися „чимсь“ перед іншими. В тому йде за готовими взорами, заобсервованими й зачерпнутими з життя й на свій спосіб їх відтворює. Католицька організація відтягає їх від злих взорів, а висуне піднеслі приміри святих, а передовсім самого Христа.

Дитина потребує особливого нагляду, опіки й контролі, а зокрема цього останнього. В католицькій організації найде її в особі духовного провідника й самих членів-товаришів.

Із дальших труднощів на цьому відтинку нашої виховної праці над молоддю, треба піднести брак готових у нас випробованих практичних методів і взорів, як таку працю вести, недостачу відповідної літератури й за мале наше розуміння й підготовлення до цеї справи.

А однак це животне питання муситься розвязати. Застановимося, як наладнає цю справу священик сам один на своїй парохії, а як — коли їх є двох або більше.

a)

Священик сам один у парохії й школі.

Тяжка справа з наладнанням католицьких організацій шкільних дітей, коли парохія розлога (кілька філій й шкіл), а священик сам один. В тому випадкові повинно існувати Апостольство Молитви для старших, а зі шкільних дітей всіх шкіл створити або одну Евхаристійну Дружину як секцію Апостольства Молитви, після скількості шкіл, поділену на відділи, або один Евхаристійний Союз, або один Марійський Союз.

Раз на два-три місяці зробити з ними сходини у шкільній салі, зараз по відбутій шкільній науці, а св. Тайни моглиб приймати разом із членами Апостольства Молитви раз у місяць, коли

їх усіх разом нема забагато, або що другий-третій місяць діти зокрема (без старших з Ап. Молитви) у вільні неділі чи свята.

Нпр. священик має три церкви (три Ап. Молитви) і три школи (три відділи одної Евхар. Дружини, або три Евхар. Союзи, або три Мар. Союзи). Перша неділя місяця призначена для Апостольства Молитви одної церкви і відділу Евх. Дружини чи гуртка Евхар. або Мар. Союзу, друга неділя для Апостольства Молитви другої церкви і дитячого відділу чи Союзів тойїж церкви, третя для третьої. Коли забагато членів, тоді в трьох перших неділях взяти Апостольства Молитви, а через три місяці в четверті вільні неділі по черзі, дітей із дитячих організацій.

б)

Двох і більше священиків у парохії.

Тоді котрийсь із священиків зайнятий є всеціло при школі й повинен в організуванні молоді держатися ступениці передовсім по містах, а по селах віддільно від Ап. Молитви вести одну Евхар. Дружину (по відділам після скількости шкіл), або гуртки Мар. чи Евхар. Союзів. Раз у рік зробити Ісусове чи Марійське Свято при парохіальній церкві для всіх дітей в організаціях — а колись (що 3—5 літ) таке свято деканальне.

в)

Основання Евхар. Союзу.

Повідомити листом Мар. Т-во Молоді (Львів — почтова скрітка 108, Міцкевича 11), що із шкільних дітей (найкраще з тих, що вперше прийняли св. Тайни — подати їх число — а в себе списати їх до окремої книги) основується Евхаристійний Союз. Подбати про медалички на стяжечці (багряній, або біло-жовтій, або біло-блакитній й при нагоді першого св. Причастя зробити торжественний акт прийняття. Молодь цілої школи повинна взяти в тому участь, а також запросити всіх парохіян. По св. Причастю уставити діти на середині церкви чвірками (в літі на церковнім цвінтари), посвятити медалики й припинати їх дітям на груди. В часі припинання повинні інші в церкві співати якусь рел. пісню. Потім промовити до них коротке слово. Опісля кликнути:

„*До приречення готовсь!*“

Діти підносять у гору два пальці правої руки, ліву кладуть на серце й всі голосно й рівно говорять:

„*Пропор Ісуса вибираю, під ним борюсь, за нього вміраю!*“

На закінчення поблагословити дітей найсв. Тайнами і відмовити спільно молитви за всі діти, за їх родичів і т. д. Медалички діти ховають вдома — а припинають їх на час торжеств, спільніх св. Причастей, тощо.

г)

Основання Марійського Союзу

доконується так само, як Євхаристійного, з тою ріжницею, що стяжечка до медаликів є блакитна, а в приреченні слово „Ісуса“ заступається словом „Марії“. („Прапор Марії вибираю, під ним борюсь, за нього вміраю“)

д)

Основання „Марійського Кружка“.

Марійський Кружок не потребує канонічного оснування, то значить, вистарчить написати до Мар. Т. Молоді — Львів (як у Євхар. і Мар. Союзі), подати скількість членів і торжественним актом приняття приступити до праці. Акт приняття буде наближений до акту приняття у Мар. Дружині й повинен слідувати по спільнім св. Причастю, по Службі Божій. Членів уставити в чвірки. Обряд приречення: Начало обичне, тропар прапника („взиграйте людіє...“). В тому часі священик посвячує відзнаки-медалики й причіпляє їх членам на груди, перехрестивши члена нею.

Опісля клячучи відмовляють усі молитву-приречення (молитовник „Да святиться..“ стор. 40):

„Пресвята і Пречиста Богородище Діво, Мати Божа, Заступниця моя! Твоїй святій опіці віддаю душу свою, тіло своє й все те, що маю з Прорвідіння Божого; поручаю Тобі ціле своє життя,

особливо годину смрти моєї, щоб я щасливо вмер (ла) і доступив (ла) вічного щастя в небі. Прийми мене недостойного (ну) за свого (ю) слугу й зділай, найщиріша Покровителько моя, щоб я за твоєю причиною був (ла) завжди вірним (ною) слугою Твоєого Сина, Господа й Бога моого, Ісуса Христа. Амінь“.

Після того присяга, два пальці правої руки вгору й хором — рівно:

„Пропор Марії вибираю, під ним борюсь, за нього вміраю“.

Отпустом і спільними молитвами закінчується акт прийняття.

Кандидатуру в М. Кружку заступить найкраще Евхар., або Мар. Союз. Гімном Мар. Кружків є пісня **о. Д. Головецького ЧСВВ** (*vide* Співаник ОО. Василіян „Ген до неба наші очі“). (Добрі інформації про оснування й ведення М. Кружка є в рефераті **о. д-ра Цегельського**: *Методика праці в Марійських Кружках молоді народніх шкіл*“ друкованім у підручнику: *Методика праці в Марійських організаціях*“ виданім Мар. Т-вом Молоді, Львів, Міцкевича 11 — ціна 2·50 зл).

е)

Основання Евхаристійної Дружини.

Евхаристійна Дружина, що до своєї гнучкості й скалі розтягlosti в програмі, могла обхопити молодь від кляс найнижчих по св. Причастю, й поминути найнижчі ступні кат. дитячих органі-

Зацій. Але тоді до неї могли б увійти діти — вибранці, бо структура й життя цеї Дружини спираються на еліті із молоді. А Евхар. і Марійський Союзи розтягаються на всю молодь, навіть і менше вироблену.

Найвідповіднішим днем на торжество прийняття членів до Евх. Дружини це свято Першого св. Причастя (для наймолодших вибранців), для старших свято Пресв. Евхаристії або Христового Серця. Обряд прийняття є інший для кандидатів, інший для лицарів (ок) ще інший для малих апостолів (ок) і знову для старших ревнителів (льок). (Про це докладно інформує підручник „Ісусового Лицарства“ стор. 82—90). Нам тут ходить про прийняття лицарів (рок): Нач. обычне, пісня „О Ісусе, Ти з Любови...“. В тому часі священик посвячує відзнаки і в голос відчитує прізвища членів. Хоровий діялог і молитва приречення:

„Божественне Серце Ісуса! Отсе ми українські діти перед Твоїм престолом навколошках благаємо Тебе: Зволъ ласкаво поблагословити побожну Круціяту святих Причастей, молитов і духовних жертв, які Тобі приносимо на випрошення зєдинення у св. Католицькій вірі цілого нашого народу. Ми вправді ще молоденькі, але гарячо бажаємо любити Тебе, Ісусе, понад усе. Тому то з любови до Тебе, прирікаємо бути слухняні, терпеливі, працьовиті й чисті, щоб усе подобатися Твому Серцю.“

Ісусе, що з любови до нас живеш у Пресв. Тайні прийми нас між вірних лицарів своїх. Через

Серцеї Своєї Непорочної Матері!, за молитвами святого (ої) заступника (цї) нашого (ої) благаємо Тебе Господи, додай нам сили до боротьби зо злими наклонами нашими, щоб ми остали вірні в Твоїй службі до смерти.

Серце Ісуса! Царюй тепер і по всяк час у наших серцях, — царюй у наших родинах — царюй у цілому нашему народі. Будь нам володарем, Ісусе, все ї всюди! Амінь!.

По прийнятті відзнак із стяжечкою біло-блакитною (кольор евхарист.), приходить гимн. Акт посвяти закінчiti приреченням, в поставі стоячій з піднятими в гору двома пальцями. Всі рівно й голосно виголошують:

*„Підношу оклик аж до хмар:
Ісус Христос мій Володар!“*

Де існує Апостольство молитви, основується Евхар. Дружину без жадних письменних формальностей, як секцію Апостольства. Коли Ап. Молитви в парохії не існує, тоді вноситься письмо до дієцезального директора Апостольства й Круціятий проситься о грамоту ерекції й агрегації. (Грамота така сама як А. М.). По акті приняття вписати членів до книги „Лицарства-Круціяти“, бо інакше не користалиб із відпустів. Також роздати їм „вписові карти“.

3)

Основання Мар. Дружини.

Основання М. Д. мусить попередити досконала підготовка й будущих членів і терену. Якщо

В місці існує нижчий ступінь катол. організації, тоді справа існування М. Д. наполовину вирішена. Тоді із цеї організації вибирається зглядно приймається зголосення (бо членство в М. Д. мусить бути вповні добровільне) найкращих (еліту) і твориться із них кандидатів. Кандидатура (час проби) повинна тривати від пів до одного року. „В тім часі йде дружинне життя подібно, як у розвиненім уже товаристві; відбуваються правильні сходини, кандидати (тки) приступають до св. Тайн, приєднують нові відповідні одиниці і т. п.“ — читаємо в Загальнім Статуті Марійських Товариств, виданім М. Т. М. в році 1925. В міжчасі будучий духовний провідник вносить через М. Т. М. подання до Ординаріяту о канонічне оснування (ерекція) й злуку (агрегацію) з матірньою Дружиною в Римі. Взір подання:

Високопреосвященний Митрополичий
— Епископський Ординаріяте!

Підписаний, бажаючи визначних успіхів які приносять для душ Марійські Дружини, просить смиренно о оснування Мар. Дружини в місті — селі . . . при церкві . . . о її канонічну злуку з Матірнім Товариством в Римі й о визначення провідниками підписаного (або о. Н. Н.) та його канонічних наслідників. — Тутешнє М. Д. мати-ме титул Непорочного Зачаття (Покрова і т. д.) Пр. Діви Марії, а другим Покровителем (елькою) буде св. священомуч. Йосафат, (св. о. Николай, св. Ольга, і т. д.).

М. Дружина є основана, коли Ординаріят надішле прихильну відповідь, але з відпустів і привілеїв користає щойно по злуці з римською „Пріма-Прімарія“ й по надісланні відповідної грамоти з Риму.

Обряд прийняття є поміщений в Статуті; з ним повинні бути добре обзнакошені кандидати. Відповіди й приречення мусять бути виголошенні голосно, хорово. По наложені відзнак наступає торжественний акт присяги:

„Пропор Марії вибираю, під ним борюсь, за нього вміраю“.

При цьому два пальці правої руки мається підняти вгору, а ліву руку покласти на серце. Присяга має характер чисто обрядовий й тому занебування членських обовязків не потягає за собою гріха.

Торжество прийняття членів має мати характер Мар. Свята, полученного по можності з концертом, академією (взагалі якоюсь рел. імпрезою) й найкраще відбути його в травні. Ще того самого дня відбути Загальні Збори.

ж)

Основання Т-ва „Апостольства Молитви“.

Апостольство Молитви мусить бути канонічно основане й агреговане (злучене) з Римом. Подання вносити до Еп. Ординаріяту. Особлившого

обряду прийняття членів тут нема, але добре є в під-
неслий спосіб замаркувати повстання цього благо-
датного товариства. По цілонічній або цілоденній
адорациї, по спільнім св. Причастю, по Сл. Божій
або по Молебні, доручити членам виказки, відчи-
туючи прізвища в голос. Відповідна до хвилі про-
мова, молитва посвяти й спільні молитви. Свято
це закінчити процесійним обходом довкола церкви
з Найсв. Тайнами. На кінець катол. гимн: „О спо-
магай нас“.

ПЕРШЕ СВ. ПРИЧАСТЯ ДІТЕЙ.

Підготування дітей до св. Тайн мусить бути й теоретичне й практичне.

Теоретично повчити діти про основні правила нашої св. віри, зокрема про божу благодать, про гріх і його наслідки й про св. Тайни. Іспит совісти розвинути на Божих і церковних заповідях. При жалю за гріхи підкреслити жаль досконалий, його потребу і як особлившу ласку від Бога, яку маємо все собі випрошувати на годину наглої смерти.

Практично, на годині релігії, показати дітям як сповідатися. Візвати дитину до себе й казати їй сповідатися, розуміється без вичислювання своїх власних гріхів, але загальних.

До св. Причастя діти йдуть до церкви під проводом учителя (ів). В тому святі повинна взяти участь ціла школа, тому можнаб зарядити загальну сповідь для цілої школи. Перед церквою лишаються діти до першого св. Причастя, решта входить до нутра й уставляється у шпалір. Священик з процесією виходить перед церкву до дітей й їх впроваджує у притвор (дзвонять дзвони). Тут слідує коротка промова до дітей, а потім питася в голос:

„Чи відрікаєтесь сатани, й усіх його злих діл?“

Відповідь: „Відрікаємося“.

І знову питання: „Чи обіцюєте служити Христу й вірувати в Нього?“

Відповідь: „Обіцюємо!“

Питання й відповіди повторяти тричі. Священик кропить їх свяченою водою і говорить:

„Увійдіть тепер до Ісуса, який на вас жде“.

Серед пісні: „Святий Боже, святий кріпкий“ вводить їх до церкви й уставляє біля престола. Перед св. Причастям знову коротко промовити. По Службі Божій роздати їм памяткові образки*) й промовити ще до родичів. В цій промові піднести дитяче серце, що стало живим Кивотом (мешканням) Ісуса, та зобовязати батьків, берегти цього святого дитячого Кивоту.

По св. Причастю влаштувати для дітей спільне снідання, а як де можливе то й спільну фотографію. Як сказано вгорі добре є створити з цих діточок Евхаристійний або Мар. Союз.

*) Памяткові образки „На спомин першого св. Причастя“ дво- і багато-колірові в ціні по 12, 15 і 25 грошів має на складі укр. кат. Видавництво „Криниця“ **Перемишль**, пч. **сир. 146**, вул. Бандурського 5/II, „Нар. Дім“.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЧИННИК У КАТОЛИЦЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ.

Хоч католицькі організації мають свої питомі завдання й засоби й повинні стояти поза сферою національних забарвлень, то однак у практиці не легко, а може навіть і неможливо вдержати їх у чисто релігійному дусі. Сьогоднішнє життя ріжничкує людей по національностям, формує національний світогляд людини. Можна сміло сказати, що сьогодні всі прояви життя чоловіка (також і члена кат. організації) найменше вполовині насякнуті націоналізмом. Боротися з нац. чинником у кат. організаціях не лише нема потреби, але й муситься його респектувати, перешліфовуючи його на засадах Христа, й спрямовувати його на властивий шлях. Бо католицька організація вишколює і будучих мешканців неба і теперішніх та будучих позитивних, конструктивно працюючих громадян-патріотів своєї нації.

Зокрема, коли йде про Марійські організації, то саме вони на своїх сходинах відкривають широке поле праці також для дочасного добра своєго народу, стають, якби шліфарнею народніх вартостей духових і матеріальних, на сходинах відчищаються здорове зерно від полови. Хтось на-

звав сходини в кат. організаціях збірним сумлінням усіх членів. А коли так, то воно реагує на все, а так само і на національно-громадянські почування і діла одиниці й народу, апробує їх або відкидає. Передовсім, коли йде про католицькі організації доростаючої молоді, то є вони іспитом совісти члена і в його національних темпераментних пориваннях, і стримом у необчислених учинках, і також дороговказом думок, плянів і ділань члена для свого народу.

Тут треба держатись золотої середуЩої міри: не забагато й не зачасто.

1) Батьківщина (нація) понад усе, — це поганська девіза.

2) Батьківщина (нація) з Богом і для Бога — це властива християнська засада й зміст життя дійсного патріота.

3) Любов до своєї Батьківщини мусить мати всі признаки позитивного наставлення й конструктивної, жертвенної праці.

4) Месть і кров чужинця стають прокляттям для Батьківщини й не приспішують, але відволікають, або зовсім запропащають повстання своєї Держави.

5) Батьківщина це наша друга святість по Бозі й Небі, й для Неї чоловік все повинен зробити окрім гріха.

СХОДИНИ ЧЛЕНІВ У НАЙНИЖЧИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ.

I) Гурток Мар. Союзу.

(Члени III—V кляси вселюдн. школи).

а) Сходини звичайні.

Зпочатку уряджувати частіше, потім рідше, однак не менше як 4 рази в рік. Заповісти їх бодай тиждень наперед, але пригадувати опісля раз-у-раз. Місцем сходин шкільна саля. Запросити на них учителя.

Порядок:

- 1) Контроль членів.
- 2) Молитва й пісонька.
- 3) Коротеньке слово (але приготоване).
- 4) Читання дібраної річи або гутірка.
- 5) Свобідна розмова.
- 6) Закінчення молитвою або гимн.

б) Сходини релігійні.

Церква або каплиця. Неділя або свято. Добирати тепліші дні, літню пору. Лучити з прийняттям св. Тайн. Члени уставляються перед або біля престола. Адорують гуртом без свічок, або по двоє зо свічками на зміну.

Порядок:

- 1) Служба Божа або інше набоженство.
- 2) Слово о. проповідника.
- 3) Спільне св. Причастя.
- 4) Спільні молитви на всякі потреби.
- 5) Гимн.

2) Гурток Евхарист. Союзу.

(подібно як у Мар. Союзі.)

Духовні науки, читання, гутірки евхаристійного характеру.

В обох гуртках на читання поручається: Бес-сієра: Малий Петрусь, Мала Нелі, Свята Тереня, Тайна хлопяти, Читання о Пр. Діві Марії, Молодість славних людей. Духовні науки обробляти на підставі катехизму Шпірага. Раз-два рази до року сходини звичайні розширити й надати їм характер скромної імпрези. Деклямаційка, рецитация, або навіть гарне відчитання членом якоїсь дібраної річи, може яка музична, або хорова (бодай на два голоси) продукція.

Про пляни сходин ув інших організаціях інформують: „Методика праці...“ „Підручник Евхар. Круціяти“ і „Підручник Апостольства Молитви“.

ЗАКІНЧЕННЯ.

Отся книжечка не є жадним підручником для Отців духовних Провідників і Приятелів молоді, а лиш інформацією. І не була б вона побачила денного світла, колиб не натиск Отців-співбратів равського деканату, які поставили домагання, щоб її надрукувати. Голос нашого Високопреосвященного Владики Кир Йосафата всправі християнського виховання шкільної молоді, розворушив наші сумління й застановив нас підшукати методів виховання й форм організації нашої дірогої молоді. Голос цей напевно не прогомонить доти, доки ця справа не буде в нас наладнана в цілій своїй ширині й глибині. Не всі гадки нашого Владики потрапив я розлущити аж до ядра, але ерудиціяй досвід поважніших робітників Христових, а передовсім тверді вимоги життя, доповнять і не в одному спростують цю скромну інформацію. Зате Отців Співбратів відсилаю до правдивих джерел виховання над молоддю, а саме до енцикліки теперішнього Папи Пія XI про католицьке виховання молоді, до Пастирського Листа Кир Йосафата, до підручника о. Д-ра Йосафата Маркевича ЧСВВ „Християнська організація шк. молоді“ й його „Під лелійним Прaporom“ до

цитованих підручників: Методика праці в Марійських організаціях, Підручник Ісусового Лицарства (або Евхар. Круціяти), Підручник Апостольства Молитви, до Ферстера (Школа й характер, Як вести життя), до о. През. М. Т. М. Ір. Назарка „Молодь“ і всіх його публікацій розкинених по католицьких органах, до ks. Z. Ciepluchy „Wykłady dla młodzieży“ (надається також до гутірок на сходини), до Rostworowsk-ого (Podręcznik Sod. Mariańskich), до Bangha (Handbuch für die Leiter Mar. Kongregationen), до органу німецького „Praesides-Korrespondenz“, до нашого ще молодого але доброго органу: „Вістник Мар. Товариств“ і інших.

В отсій інформації не порушував я соціального питання, бо воно вимагає глибшого, а радше роздробленого й до рамок організаційного життя дітей достроєного оброблення. Справа бібліотек скоплена в нас доволі добре, тому й цю справу я залишив.

ЗМІСТ:

ВСТУП.

I. Першорядний обовязок душпастиря	4
II. Наша остання твердиня	4
III. Сьогоднішні діти, це завтішні парохіяни	5
IV. Навчання, засобом виховним	6
V. Церква — наймогутніший виховний чинник	9
VI. Ступеніця католицьких організацій для шкільної молоді	11
VII. Марійська Дружина, найвищий ступінь католицької організації шкільної молоді	12
VIII. Марійський Кружок	16
IX. Подвійна форма найнижчих ступнів дитячих, католицьких організацій	18
X. Гурток Марійського Союзу	20
XI. Гурток Евхаристійного Союзу	22
XII. Переход у Марійський Кружок	24
XIII. Евхаристійна Дружина	25
XIV. Апостольство Молитви	26
ПРАКТИЧНІ ЗДВВАГИ	29
a) Священик сам один у парохії й школі	30
б) Двох і більше священиків у парохії	31
в) Оснування Евхарист. Союзу	32
г) Оснування Марійського Союзу	33
д) Оснування „Марійського Кружка“	33
е) Оснування Евхаристійної Дружини	34
з) Оснування Марійської Дружини	36
ж) Оснування Т-ва „Апост. Молитви“	38
ПЕРШЕ СВ. ПРИЧАСТЯ ДІТЕЙ	40
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЧИННИК У КАТОЛИЦЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ	
1) Гурток Мар. Союзу	44
2) Гурток Евхарист. Союзу	45
ЗАКІНЧЕННЯ	46

4 ТОМИКИ
„ДИТИНА ПЕРЕД КИВОТОМ“

Розмова дитини з Евхаристійним Ісусом
на **Час Різдвяний**
на **Великий Тиждень**
на **Воскресення Христа**
на **Зелені Свята**

це найкращі помічники
доброго катехита
кожний томик по 15 грошів.

В Німеччині розходяться в міліонових
накладах.

ВИДАВНИЦТВО „КРИНИЦЯ“
Перемишль, Бандурського 5.

ВІНЕЦЬ СВЯТИХ

— віршом написав о. Павло Штокалко. З численними образками і кольоровою окладинкою. Стор. 64. Ціна 25 грошів з почтовою оплатою при замовленні принаймні 4-ох примірників.

„Книжечка призначена для народу, що радо читає про життя Святих. Всі святі угодники Божі терпіли й життя своє віддали за Христа Господа, а це свідчить про божественність і святість Христової науки. Давби Господь, щоб ся книжечка причинила до скріплення віри у тих серцях, що в ниніших часах, грізних для Церкви, попадають у сумнів і зневіру“. — Так пише автор у переднім слові. Ми віримо, що книжечка справді зробить велике апостольство передовсім серед дітворий молоді.

